

על המרים בגזל וכו'. [עיין לקמן ל"ה ע"א ד"ה על המרים].
תוס' ד"ה שמע מינה וכו', דאין בגזל חייב בלחירותו. [עיין
חי ע"ב מ"ד ע"א ד"ה דדוקא מכר].

דף ס"ז עמוד א': מיתביי בגנז והגזל והאנס הקדישן הקדש
ותרומתן תרומה. [עיין לקמן ק"ד
ע"א ד"ה ורתיחי לר"ת].

[אמר עולא מנין ליאוש שאינו קונה]. עיין תוס' [בשמעתין
ד"ה אמר עולא, ובגיטין ג"ה ע"א ד"ה מאי, וסוכה ל'
ע"א ד"ה הא] שיטת ר"ת, ומה שהקשו חוס' על שיטתו, ור"ת
נשמר מן הכל בספר הישר במס' גיטין [שם, ס' ק"כ] אלא
שנדפס בשיבוש, על כן אפשר דבריו ואבאר בעזרי"ל, דבצורה ל"ה
מדאמרי עולא ורבה לקמן ק"ד [ע"א] יאוש כדי ולא עשו
שום מזכרת משינוי שם מעיקרה משכא והשחא אצרוח, ש"מ
דלית להו שינוי שם כלל, ובריתא דתרומתן תרומה מדרבנן
ויחזור ויתרוס, והקדישן הקדש מדרבנן שלא יאמרו הקדש יולא
בלא פדיון, וס"ל נמי לר"ת דלא שייך שינוי רשות בהקדש גבוה
כי אם בהקדש דק הבית, אבל בגבוה כי יוכי דלא הוה מכירה
לחייב עליו ד' וכו' הכי נמי לא הוה שינוי רשות דמעיקרה
והשחא תורא דרלובן, ולית ליה סדרת חוס' לקמן ע"ט ע"א
[ד"ה גנז], ועיין שיטת רמב"ם פ"ב מגיטין [ה"ו] דזה, —
והשחא עולא בגיטין ע"ב מטעם מלוא הבאח בעצירה אחי
עלה, וכן בשמעתין, ומוכח אפי"ג דקניא ביאוש כבר מימ אחי
איכא משום מלוא הבאח בעצירה, ומשום כדפריך דאפולא
[בגיטין ג"ה ע"ב] מצרייתא דשחטן בחון, לא הוה מצי למיפריך
ממחתי גופיה הקדיש ואח"כ עבד איך נעשה הקדש כלל, ועוד
איך יתחייב על העצירה הרי בין צפנים בין בחון הוה אינו
ראוי, ו"ל מחתי מצי מיירי בצבחה בעלת מוס ולבדק הבית,
והוה שחיטה ראוי, וגם יכול להקדיש לבדק הבית דכ"ל שינוי
רשות, והוה מצי למימר ולטעמך דבדק הבית לחייב ד' וכו' על
ההקדש גופיה, אלא דהוה לריך לאחויי צרייתא דלקמן ע"ט
[ע"א], על כן ניחא ל' להקשות מצרייתא דחתי עלה שחטה
בחון חייב, ולמסקנא דחכמים חוקמים צרשתייה ממש, חו לק"מ,
גם צמחתי מיירי מקדשי גבוה ומדרבנן. ומה שהקשו חוס'
מאונכרי הא אחר שינוי רשות נמי הוה מלוא הבאח בעצירה,
על זה כתב ר"ת דלית כאן עצירה דרוב שדות אינם נגזלים
ומותר כל אדם לקנות מהגויס, רק חיישינן שמא אחר זמן יתודע
דקרקע זו היתה גזולה ולא היה משלכם, לכן לרווחא דמלחא
לגזינכו איניהו, אבל עצירה לעולם לא הוה אפילו אי אחרודע
אח"כ דהרי שוגג היה. ו"ל דאפי"ג דמשמע מקושיית חוס'
[סוכה שם ד"ה משום] ממלה של עבד, דאפילו בשוגג הוה
מלוא הבאח בעצירה ה', היינו אי האכילה הוה איסור כגון עבד
ומכ"ש ערלה וכלאי הכרס וכדומה, אבל גזל שאין האיסור

יאוש אמרי רבנן דנקי מיכו לא ידעינן אי דאורייתא אי דרבנן.
[עיין לקמן קמ"ו ע"א ד"ה והנה חזינא].

תוס' ד"ה מולא וכו'. [עיין חי ע"ז ע"א ע"א (קל"ז טור ב')
ד"ה ודע מ"ש].

תוס' ד"ה כיון וכו'. [עיין שו"ת חו"מ סי' קנ"ד ד"ה והנה
לכאורה וכו'. ועיין חי גיטין ל"ז ע"ב ד"ה עבד שנשבע].

דף ס"ז עמוד ב': ולא איפרקא עד דיתבי רב יוסף
ברישא ופרקא]. מה דלא

איפריק עד דיתבי רב יוסף ברישא, משום דלכאורה שינוי
שם יש לו שרש דוכה כמו שינוי מעשה, מנשיא וכהן משיח,
עיין היטב כחוצות מ"ה אי אשתני ולא אישחתי תנאי היא,
ובחוס' שם ד"ה תנאי, מנזאר שם שאינו שינוי גוף אלא
שינוי שם, וכן יש להבין מדברי אגדה פ"ק דר"ה [ע"ז ע"ב]
דשינוי שם משנה גזר דיו של אדם כמו שינוי מעשה, אלא
לכאורה ו"ל האי שינוי שם היינו שינוי מעשה כמ"ש רמב"ם
בה"ל תשובה [פ"ב ה"ד] שינוי שמו כלומר אי איש אחר
ולא אותו שעשה מעשים המכוערים, וא"כ היינו שינוי מעשים,
וכן ו"ל בנשיא ומשיח שממילא נשתנו מעשיו כי החל רוח ה'
לפעמו כמו שמלנו בשאל ובכמה שופטים, וא"כ היינו שינוי
מעשה, אך ר' יוסף שהי מופלג בעניותו [בסוטה מ"ט ע"ב],
משי"ב מתחלה לא ראה לקבל הנשיאות, ושוב אמרו [בכוריות
י"ד ע"א] אפילו אומנא לביתא לא קרי, ומפני רוב בקיאותו
וגם ענותנותו קרי ליה סיני שרומז גם על ענוה, ועיין שלהי
בכוריות [שם], וכשתמנה בראש ולא מלא בעלמו לפי דעתו
הענוה שום מעלה יתירה, וקיים בעלמו אם רוח המושל יעלה
עליך מקומך אל תנה [קבלת י' ד'], אם רוח הממשלה יעלה
עליך, מ"מ אל תנה מקום מדרגתך, א"כ הבין מזה שאין לנשיא
ומשיח אלא שינוי השם בלבד, ומ"מ אישחתי דיו, ע"כ מוכח
מזה דשינוי השם קונה כמו שינוי מעשה, דאפילו לרבנן דר"ש
בכחוצות הכס לא פליגי אלא בחטא קודם שנתמנה אבל לאחר
שנתמנה כ"ע אישחתי.

וי"ל עוד הא דהוה ס"ל אפילו שינוי החזר לצרייתו קונה
כמ"ש חוס' בשמעתין, ו"ל דשינוי השם דנשיא לכאורה
אינו חזר לצרייתו דבשום אופן אין מסלקין אותו, עיין ירושלמי
פרק אלו מגלחין [ה"א] ובהג"ה אשרי שם ברא"ש סוף סי'
ס"ג א, ועיין בסף משנה ספ"ז מסנהדרין [ה"ח] ד'. מ"מ הוא
בעלמו יכול לירד מגדולתו כדאשכחן בבני צהירא בפסחים ס"ז
א, ובצ"מ פ"ה ר"ש ע"א מנזאר שזכו מחמת עניות גדול,
ועי' סוף מנחות [ק"ט ע"ב] שנראה שהוא מנשם מהנמנעות,
אך ר' יוסף הרגיש בעלמו מרוב נכה רוח שהיה, דניקל בעיניו
לעשות כבני צהירא, א"כ שפיר חזר לצרייתו ואפי"ה אישחתי
דינא, מזה שפט דאפילו חזר לצרייתו הוי כמו שינוי מעשה ה'.

לא נשמע, שם סי' קס"ב ד"ה ואומר עניות דעת, והגהות ח"ס על
הש"ס (ג. י. תשי"ט) עמ' י"ח ד"ה ברא"ש.

ה) חי' סוכה ל' ע"א (מ"ז טור א') ד"ה ואידי דאירי. — וע"ע
לקמן ק"ד ע"א ד"ה וע"ד חידוד.

ו) עיין חי' סוכה כ"ט סוף ע"ב (מ"ד טור א') ד"ה ועיין
ר"ת.

ג) בש"ס דפוס ווילנא הוא סי' ט"ז, אבל בש"ס דפוס (וויען
תקנ"א) שממנו למד מרן ז"ל (וכן למד בש"ס וויען תקצ"ז), ישנם
מסכתות אשר מספר סימני הרא"ש אינם מתחילים בכל פרק ופרק
מחדש אלא מסודרים מראש המס' עד סופה. (הערת הגר"א סופר ז"ל
בהגהות ח"ס על הש"ס (ג. י. תשי"ט) עמ' י"ח אות ג').

ד) עיין שו"ת אורח סי' מ"א, שו"ת חו"מ סי' כ"ב ד"ה אבל

לא הוה, והיינו משום דעכ"פ ליה ציה מלוא השב, דוכשי
לא כתיב גבי נכרי, ולא גרע מהפקעת הלואהו וגזל דעבר עבר
כיון דלא כהשבה קאי, והוא הדין נמי בקרקע, אך לר"ת דס"ל
אפילו אם כבר קנאה ביאוש ודמים חייב לי מ"מ כיון דבתחילה
באיסור צא לידו ה"ל מהב"ע, אם כן ל"ע לחלק בין קרקע שאינה
נגזלת ובין מטלטלין הנגזלין. וז"ל בשלמא בקרקע דאפי"ג דגזלה
מ"מ צרעות הראשון קימא ויכולין להקדישה ולא עשה הגזלן
שום פעולה להוציאה מרשות בעלים והוא שאולה ולא גזולה,
ואפילו מהב"ע לא הוה, דהרי כשם שחשב לגזולה ה"נ הוה מצי
למיחשב להחזירה, ואין המורה צאה בעצירה, וזה רמז מנן
אברהם סי' תרל"ז ססק"ג במה שכתב "כיון דלא קניא כלל",
פירוש אפילו להוציאה מרשות בעלים, משא"כ מטלטלים דאפילו
קודם יאוש מ"מ שניהם אינם יכולים להקדישו, והועיל הגזלן
שאלו בעלים יכולים להקדישו, ולא הוה צרעות בעלים כלל,
לא מיקרי שאלו כיון שאין לו בעלים, וע"ש מג"א סק"ז, וגם
מהב"ע ה"א, כ"ל לר"ת. ולפי"ל לר"ל וננועים [להלן סי"ח ע"ב]
דס"ל אפילו במטלטלים יכולים בעלים להקדישו, לא משכחת
גזולה בסוכה אפילו במטלטלים, וז"ל דמוקי לך בסוכה לשם
חובה שאריך לחדש זה טפח על טפח כמ"ש לעיל יב. בשם
הירושלמי שבתוס' סוכה ט' ע"א.

נחזור לר"ת ה"ל, דהשתא לק"מ דהא דכשורה דמעלתא דלא
הוה מצי רבנן לתקוני דלכוו שאלה, דכל שאין רשות
בעלים הראשונים עליו לא שייך שאלה, מה תאמר שיתקנו רבנן
שיהיה רשות בעלים עליו, זה אי אפשר שהרי משו"כ אינם
יכולים להקדישו מפני שאינו יכול להוציאו בדיונים, ואיך יכלו
רבנן להקנותו שיהי רשותו עליו, אבל להקנותו להגזלן שהחפץ
צידו זה יכלו רבנן, וה"ל גזל ולא שאלה, ולק"מ קושית תוס' יג.

[אמר עולא מנין ליאוש שאינו קונה וכו'. בגיטין נ"ה ע"א
אמר עולא דבר תורה בין נודעה ובין לא נודעה אינה
מכפרת] מ"ע יאוש כדי לא קנה, פירש"י לענין הקרבה, וכן
דקדק לקמן [שם ע"ב] ד"ה כרת מאי עבדיה וכו' כי אמרינן
יאוש כדי לא קני לענין הקרבה קאמר לא לענין הקדש עכ"ל
ע"ש, ולבאר זה אבאר אי"כ השיטות. ר"ת ור"י פליגי בדיוא,
ר"ת ס"ל שינוי רשות דבע"כ שלא צרף בעלים לא מיקרי
שינוי רשות, לפי"ל מחני דלקמן קי"ד ע"א נעלו מוכסין חמורו

הב"ע, זה ליתא דהרי אפילו במעשה כל דהוא אחד"ל דאית ביה
משום תקנות השבים מכ"ש במעשה רבה ושוב ליכא מצוה הב"ע,
ועל זה משני דהוה רק שינוי החזר לבריתו ונהי מ"מ קונה מדרבנן
כמ"ש תוס', מ"מ לא מיקרי לכם, ושוב הקשה דעכ"פ יקנה מן
התורה מטעם שינוי השם דקונה מן התורה, ומצוה הב"ע ליתא מטעם
שינוי מעשה כל שהוא דאגד ואית ביה משום תקנת השבים. אמנם
תוס' שם ד"ה שינוי החזר, והוכיחו מההוא סבתא דתקנתא דרבנן
מועיל לתקנות מדאורייתא דמקרי' לכם.

(י) עיין ח"י סוכה ל"א ע"א ד"ה פיעתא היא דא.

(יא) עיין תוס' ב"מ (ס"א.) ד"ה אלא לאו, ובח"י חת"ס שם
ד"ה אי"ר למ"ל, וד"ה אמרי ה"ב.

(יב) במקור ד"ה משום דהוה (השני).

(יג) ח"י סוכה ל' ע"א (מ"ח טור א') ד"ה הא קנייה ביאוש.
ועיין עוד בח"י גיטין נ"ה ע"א, בסוגיא דיאוש קונה באריכות,
ובח"י סוכה כ"ט ע"ב (מ"ב טור א') ד"ה אמר ר' יוחנן משום רשב"י,
וד"ה והנה שם.

בהחפץ כ"ה בגזרה ח, וכיון שהיה שוגג אין כאן עבירה. וזהו
י"ל ג"כ רוב קושיות מטעם דדבר מלוא ועשה דלא הוה מלוא
הב"ע עיין בכל המקומות וק"ל ח. וזה נתיישבו כל קושיות
אוצר החכמה תוס' על ר"ת ט.

אך מה שהקשו בשמעתין ובגיטין [מסוכה ל"א ע"א] כשורה
דמעלתא, צה לא נמלא תירון דצדרי ר"ת, אלא שדצריהם
נריכים ביאור, חדא מה שכתבו בסוכה לא צעין שלכם, דנראה
כדעת הריעב"א [סוכה ט' ע"א ד"ה דאמרינן] דעממא דקרא
בסוכה משום מהב"ע, וידוע דתוס' לא ס"ל [כן], וכבר עמד צה
בשער המלך [הל' לולב פ"ח ה"ט] ע"ש, חו הקשה פני יחושע
[ד"ה צא"ד ועוד אומר] מאי קושי הוא זו, דאפילו קנין דרבנן
כו', דלמא כו כיכי דקנין דרבנן הם אמרו שיקנו אפילו שלא מן
הדין הכי נמי הם אמרו שלא יהיה מהב"ע, אבל קנין אחר אינו
מועיל. גם יש לדקדק מאי טעמא מיייתי תוס' מדרבינא לקמן
ולא ממעשה רב דהאי סבתא דאמר ר"י אין לה אלא דמי עמים
ולא חשב למב"ע — על כן נלע"ד דלע"ג לרבינא לקמן לא
קנה אלא בשב"א צתוך החג דמלותו חושב, ואילו היה ממחין
עד אחר החג היה מחזיר לו עניו צעיניהו, ועכשיו הואיל וזה
צתוך החג מפסיד, והיינו דאמר ר"י פיעתא היא דא, אלו היתה
שותפת ה' מחזירין לה אחר החג עמים צעין, ועכשיו אין לה
אלא דמי עמים והפסידה צלוחתה ח, אלא דקשה כיון דסוכה
שאלה כשר, מה היה להם לחכמים להקנות לגזלן העמים צעמם
כיון שזה צתוך החג, הלא די היה להם לתקן שיהיה שאלו
להגזלן עד אחד החג ולעולם יהיה לו עניו צעין, ועל כרחך לריך
לומר דעכ"פ מהב"ע [הו"ו] דכוח מוכרח להשאלו צחקנתא
דרבנן אבל עכ"פ עבירה הוה, ומשו"כ תיקנו שיהיה קנוי לו
לגמרי ואין לו אלא דמי עמים, וקשה אכתי הוה מהב"ע אלא
על כרחך מוכח מזה דלא שייך מהב"ע אפילו אחר קנין דרבנן
כ"ש קנין דאורייתא, זה נ"ל כוונת תוס' צה.

1234567

וליישב זה י"ל, דהרי לריך להבין מה דאמרינן [סוכה ל"א
ע"א] קרקע אינה נגזלת וה"ל שאלה, והא עכ"פ
עובר על לאו דלא תגזול ח, ומיכו מלשון רמב"ן שצמלחמות
[שם] יש ללמוד דלא הוה מהב"ע אלא אם כל שעה צעומד
והשב קאי, אי"כ ה"ל בכל רגע עבירה, ומשו"כ גזל גוי אפילו
לרב הונא דס"ל לקמן קי"ג ע"ב גזל גוי דאורייתא, מ"מ מהב"ע

(ז) עיין בח"י חולין (מהדו"ב) ה' ע"ב ד"ה אפילו בהמתן של
צדיקים וכו'.

(ח) עיין בשו"ת מהר"ם שיק תאו"ח סי' רצ"ה ד"ה מיהו —
ואפשר.

(ט) ובדברי ר"ת אלו כתב מרן ד"ל עוד בח"י גיטין נ"ה ע"א
בסוגיא „דיאוש קונה" ד"ה והנלע"ד בזה, בזה"ל :

והנה תוס' הקשו לשיטתו מקושית ש"ס בסוכה למ"ד ע"ב
ולקנייה בשינוי מעשה, ולקנייה בשינוי השם, ואילו לר"ת לק"מ
הא הוה מצוה הב"ע. ונלע"ד ליישב ואימא דאפילו אי נימא דקנין
דרבנן אינו מועיל להקנות מן התורה היינו שיהיה נקרא לכם, אבל
אי מן התורה קנה ונקרא לכם, רק משום מצוה הב"ע מאיס לגבוה
ומתועב, כיון שאמרו חכמים שיש בזה תקנת השבים שלא נטריח
עליו לסתור סוכתו או להתיר אגד לולבו וכדומה, שוב אין כאן מיאוס
לגבוה כלל, שהרי מפני תקנת השבים תיקנו, והבן סברא זו כי נכונה
היא, והשתא כדהקשה הש"ס ולקנייה בשינוי מעשה והוה ס"ד שהוא
מעשה גמור שקנה ומיקרי לכם מה"ת מה תאמר אכתי אית ביה מצוה

ע"ז ע"א ד"ה והשחא, עיין היעצ ולק"מ לר"ת. קושיא ג' מדערה להביא וחתי עלה בחזן כה"ג חייב ולא פריך מנייה וציה אי אחר יאוש א"כ ידיה קטעת, כתב ר"ת בספר הישר שזו היא סברת ר"ל לקמן ס"ה ע"ב, אבל ר' יוחנן ס"ל גזירת הכתוב הוא חיוציה בין לפני יאוש כגניבה נפיש ובין לאחר יאוש דעצמו דאחתי מידי ואע"ג דהוב ידיה יד.

אמר עולא מגין ליאוש שאינו קונה. [עיין לקמן קע"ז ע"א ד"ה והנה חזינא].

אמר עולא וכו', מה פסח דלית ליה תקנתא כלל. בסוגיין מיייתי עולא האי ראיח משמיה דנפשיה ולא קאמר לה משמ"י דר' שמעון בן יוחאי [כבסוכה ל' ע"א], שחרי רבו ר' יוחנן כבר אמרה לה משמ"י רש"י, ועוד דעולא שינה הלשון ואמר לית ליה תקנתא כלל, ובדברי רש"י לא נאמר כלל, והלא דבר הוא. וגם יש לדקדק לעיל ס"ז ע"א כדאמר רבה יאוש אמרו רבן דניקני, הקשו עליו [שם ע"ב] מקרבנו ולא הגזל, וזה יש לדחות, ומאי טעמא לא מיייתי ליה מהאי קרא ומדרש"י כדמיייתי עולא. וי"ל דלקמן קי"ד ע"א פליגי ר' שמעון ורבנן, לר"ש סתם גזילה יאוש בעלים משא"כ לרבנן, ובדרבנן נמי פליגי עולא ורבה, לעולא עכ"פ דשמענא דמיאש מודו רבנן משא"כ לרבה, נמא לרבה לק"מ מוכחאחם דלית ליה תקנתא, דפשיעא דגזול לית ליה תקנתא אפילו שמענא דמיאש, ומרש"י אין ראיח דאיכו ס"ל סתם גזילה יאוש בעלים ואפ"ה לית ליה תקנתא ש"מ יאוש לא הוהיל, אבל לרבנן אין ראיח, משו"ה הקשה מקרבנו ולא הגזל, ובדאי לאו דוקא גזול אלא קרבנו שלו ולא הגנוב, וכן כתב פני יהושע שם ע"ג, ועולא כשראה להוכיח מהאי קרא לא הוי מלי לאחוי מרש"י, דרש"י לטעמיה כ"ל, אבל לרבנן דסתם גזילה לאו יאוש בעלים שפיר דלית ליה תקנתא, על כן אמר משמיה דנפשיה, והוסיף תיבה אחת לית ליה תקנתא כלל ואפילו דמליאות רחוק, ואי ס"ד יאוש מועיל חם כן עכ"פ איכא מליאות רחוק דשמענא דאייאש, ומשמע דומיא דפסח דלית ליה תקנתא כלל וכלל וא"ש.

ועפ"ז יש לומר דרבה דאמר יאוש אמרי רבנן דניקני, היינו דשמעתי [דסוכה שם], דס"ל לרבה כר' יוחנן, דמשנתיו

משום מזבח הבאה בעצירה שהוא דאורייתא, ואע"ג דלרבה לא מוכח מוכחאחם, אפשר סבירא ל' כמו שכתב ריטב"א בסוכה ט' ע"א [ד"ה הא דאמרינן] ד(ל)טעמא דקרא בסוכה לך למעט גזולה אע"ג דשאלו כשר, משום מזבח הבאה בעצירה, וקשיא ליה לרבה חם כן מאי טעמא אמר קרא שונא גזל בעולה ובגזל לא שייך יאוש, נימא רבותא שונא גניבה בעולה משום מזבח הבאה בעצירה, אלא על כרחך בגניבה דהוב יאוש ויאוש כדי קנה שוב לא הוי מזבח הבאה בעצירה לדעת ר"י שבתוס' [ד"ה אמר עולא], ומזה הוב הכרח לרבה דאמרי רבנן יאוש קנה, דממחני דנטלו מוכסין חמורו וכו' [לקמן קי"ד ע"א] ליכא ראיח לרמז"ס וראב"ד [דס"ל דה"ל גניבה פ"ה כ"ג דשינוי רשות אינו קונה לגמרי טו], דיש לומר משום שינוי רשות, ומר"ש ורבנן אף על גב דלרבה א"ל משום שינוי שם כמ"ש תוס' [ד"ה הא], מ"מ ברייתא היא, אבל מגזל בעולה מוכח ממשנתיו טו.

והבאתם.

טז) ח"י סוכה ל' ע"א (מ"ז טור א', מדפ"ה ט) ד"ה מה פסח.

הוב יאוש כדי דמה שנתנו לו חמורו של זה שלא צרנונו וטלונו, א"כ לא הוב שינוי רשות רק יאוש כדי, ועלה קאי שקלא וערי דעורות שחישב עליהן, א"כ מיירי נמי בלא קולטן וליכא חלא יאוש כדי, ועלה קאמר עולא יאוש כדי קני, וא"כ קשיא משמעתי דאמר יאוש כדי לא קני, ע"כ הוכרח ר"ת לומר דהכא מטעם מזה הבאה בעצירה אחתין עלה דהוי בעלמא דבר שנעשה בו עצירה כגון אשרה וכדומה לא הוב מזה הבאה בעצירה, אבל הכא שעי העצירה שגזל עושה מזה אע"פ שכבר קנאו ביאוש כדי קודם המזה מ"מ ע"י שגזל תחלה הוא מקריב קרבנו ע"כ הוא פסול מן התורה זו היא שיטת ר"ת. ור"י סבר שינוי רשות ע"כ נמי הוב שינוי רשות, נמא מחני דלקמן קי"ד ע"א הוב תרתי יאוש ושינוי רשות, והב"ג עורות שחישב עליהן מיירי שקולטן ומשו"ה אמר עולא אותו יאוש קונה, אלא כ"ג בהקדש הוב יאוש ושינוי השם, מעיקרא חולין והשחא הקדש וקנה אלא כיון דע"י שינוי השם של הקדש נגמר הקנין ה"ל מזבח הבאה בעצירה אבל אילו ה"י נגמר הקנין קודם ההקדש ואח"כ הקדשו לית ציה משום מזבח הבאה בעצירה. ורמז"ן במלחמות ר"פ לולב הגזול וכו' [גיטין שם] קשה ליה לתרווייהו שהרי לא הוזכר בסוגיא מידי ממזה הבאה בעצירה. ע"כ חידש בלא מזבח הבאה בעצירה כיון שהקנין וההקדש צאים כאחת נהי דהקדשו הקדש מ"מ לענין קרבן לא מיקרי בעליו דהרי קרבנו כתיב ונריך להיות שלו קודם שמיחדו לקרבן והכא בהקדש קנאו כמו מוכר אחר יאוש שהלוקח קנה מטעם שינוי רשות כ"ג בהקדש קנה אבל קרבנו של גנב לא הוב, ומשמע מרמז"ן שהקרבן כשר ונאכל אלא שהוא אינו מחכפר בו ואפשר דחטאת פסול נמי הוב כחטאת שנשחט שלא לשם בעליו אבל בגוי כהאי גוני כשר נמי הוב, אבל ממזה הבאה בעצירה לא מיירי דשמעתי דאפשר דס"ל לאו דאורייתא, ואח"כ ר' יוחנן ר"פ לולב הגזול למימר דפסול נמי הוב מטעם מזבח הבאה בעצירה דאורייתא. ומשמע מלשון רש"י דגיטין דכרמז"ן ס"ל ועדיפא מייניה דמשמע דלא נעשה קרבן כלל אלא הקדש דמים לד"ה אבל קרבן לא נעשה אא"כ לא נודעה לרבים מתקנת חכמים אבל דבר תורה אפילו שם קרבן לא נקרא עליו.

והנה הקשו על ר"ת ג' קושיות, א' מדברא דאמר למאי נפקא מייניה לגיזות וולדות ואי ס"ד יאוש כדי קני הלא קני לגיזות וולדות. ועל זה תירץ דקודם יאוש קאמר, פירוש שגנבו ציום א' ולא נתיאשו וציום ב' נתיאשו וציום ג' הקדישו וא"כ אותן גיזות שציום א' עד יום ב' קודם יאוש גולי שהקדישו ציום ג' לא הוב קאי דרשותיה ועכשיו שהקדישו ציום ג' מספקא ליה לרבה אולי הוקם צרשותו ממשיכה ואילך ציום א'. קושיא ב' מאצ"י לעיל ס"ז ע"ב שהקשה מקרבנו ולא מוקי ליה מטעם מזבח הב"ע, לק"מ דאצ"י לית ליה מזבח הב"ע דאורייתא, אבל אי יאוש לא קני קמ"ל קרא דיאוש לא קני, ואי משום דהוב שינוי השם עדיין לא אסיק ש"ס אדעתיה כן דשינוי השם עד דיתבי ר' יוסף ברישא אבל צימי רבה לא ידעי כן דשינוי השם, ואי משום דהוב שינוי רשות מעיקרא דראובן והשחא דגבוה, כבר כתבו תוס' לקמן ע"פ ע"א ד"ה גנב וכו' ודלא כדעת הר"י

יד) ח"י גיטין נ"ה ע"א ד"ה מ"ט יאוש.

טו) רעיו ח"י סוכה ל' ע"א (מ"ה טור א') ד"ה דכתיב

אלא ס"ל להני גאונים דקושית ש"ס הוא רק לס"ד, אבל לרי"ז לקי"מ, דאפילו לינור גופו לכשישבר נמי חוזר לברייתו לקרוא לחיות 1234567 קליפתא, וא"כ למסקנא לקי"מ בא.

בא"ד : על יד חטיעה, עיי' חקיקה, כ"ל כב).

דף ס"ז עמוד ב' : איבעית אימא דר זיב. [עין לקמן קט"ו ע"א ד"ה וכו' חזינא].

[תוס' ד"ה אמר עולא וכו', ועממא נראה דלא חשיב ליה שינוי רשות משום דע"כ נותנים לו]. הכה הרמב"ם [הל' גניבה פ"ה ה"ג] והראש"ד תרוייכו ס"ל דשינוי רשות אינו קונה לגמרי, להרמב"ם הכלי קנה אבל חייב לו דמים, והראש"ד סבירא ליה דביפוך תיך להחזיר הכלי לבעלים חס יחזירו לו דמיו והכלי צידו לשיעבוד, עיין לשונו בהשגות פ"ה מגניבה [ה"ג ובהכח"ג], וילא להם כן ממתני לקמן קי"ד ע"א לקחו חמורו ונתנו לו חמור אחר הרי אלו שלו, ובצרייתא קתני יחזור לבעלים, וס"ל דלא פליגי, תרוייכו ס"ל יאוש לא קני אלא שינוי רשות, וברי הוא שלו היינו הכלי, ויחזור לבעלים היינו הדמים, וראש"ד מפרש דביפוך ע"ש בשיעבד מקובלת בשם רשב"א לקמן קי"ד [ד"ה תנא], ועיין צ"י בעור חושן משפט סי' שצ"ג [אות ה'] כג. מבואר מזה דלא ס"ל כר"ת שבתוס' כאן, דשינוי רשות בע"כ לא הוה שינוי רשות מהא דנטלו מוכסין ע"ש, דלרמב"ם הוה שינוי רשות, וזה ברור.

ונ"ל לפי מאי דסבירא ליה לרמב"ם [הל' גזלה ואצדה פ"ב ה"א] דיאוש כדי לא קנה, וגם שינוי השם לא קנה כה, מוכח ע"כ דשינוי רשות דע"כ מהני, דאלת"ה חקשי מנ"ל לרשב"י [בסוכה ל' ע"א] להמליט שונא גזל בעולה משום מהב"ע, דלמא משום דלא קנה ליה, דיאוש כדי ושינוי השם לא קנה, ורק שינוי רשות דגבזה, וכיון דהקצ"ה שונא גזל ואינו רוצה לקנות, אע"ג דהגבזר או הכהן דלא ידע שהוא גזל מקבלו ממנו, מכל מקום הקצ"ה שידע שהוא גזל שונאו ואינו רוצה לקנות, והוה שינוי רשות בע"כ ולא קנה, והיא גופא קמ"ל קרא שהקצ"ה שונאו ולא קנה הקדש, וממילא לא הוה של גזל להקדישו כלל ונשאר חולין, אבל בעלמא לית לן זה במצוה הב"ע, אע"כ מדמפיק רשב"י מהכא מלוא הצאה בעצירה, ש"מ שינוי רשות בע"כ הוה שינוי, ושפיר הוכיח רשב"י מכאן מהב"ע, וממילא מוכח מנטלו מוכסין את חמורו דשינוי רשות אינו קונה לגמרי

בו לקבל צורות, וברייתא סתמא קתני צינור שחקקו חקיקה העושה אותה כלי, הן שחקק הצינור גופה והשאיר לה שיורי לבובזין מד' רוחותיה, הן שכבר הי' הצינור פרוצה מרוחותיה וחקק חטיטת הצורות, בכל הני יש חילוק בין קבעו תחלה לחקק תחלה, ומקשה הש"ס דב"ק אהך צינור שהשאיר לה לבובזין ואותה געשה כלי בקביעת הקרקע ונשתנה השם, אבל מאותה הצינור שחטט בה לקי"מ קושי' הש"ס, אלא כיון דסתמא קתני מקשה שם הש"ס. — ועער"ש.

(א) שו"ת יו"ד סי' קצ"ח אות ז', ד"ה ואמנם. — ועער"ש.

(ב) הגהות על הש"ס (ג. י. תשי"ט) עמ' ל"א.

(ג) עיין ח"י סוכה ל' ע"א (ג"א טור א', מדפ"ה) ד"ה ושיטת הראב"ד, ובהמצויין שם.

(ד) לכאורה צ"ע דהא הרמב"ם הל' גזילה פ"ב הי"ד, וכן בהל' גניבה פ"א ה"ג ס"ל דשינוי שם קונה.

והבאתם גזול וכו'. מדלג סמוך גזול אלל חולה דאית ליה נמי תקנתא שיחזור ויבירא ויתרפא, וסמוך ליה גזול אלל פסח — מש"כ דריש ליה הכי יי.

[תוס' ד"ה לינור שחקקו, כשיש לו לבזז מד' רוחותיו איירי וכו']. הכה תוס' [צ"ב סי"ב ע"ב ד"ה לינור] החליטו דלא נ"ל דמירי צינור שיש לו ד' לבזזים אלא בחטוט לקבל לצורות, ובשמעתין לא החליטו זה. והדן עמכם, דאי ס"ד דיש לו ד' לבזזים והוה כלי המקבל עומאח מה"ת, וא"כ המים הנמשכים ממנו למלחות המקור פסולים מה"ת לרוב הפוסקים, ולהרשב"א אפילו נמשכים ממטין והוא היש חולקים [בש"ע יו"ד סי' ר"א] שבעטף מי"ע ע"ש, לבד מרמב"ם דס"ל הוי בטכרה לא צעי עיין צ"י סי' ר"א, וא"כ איך מסיק שאני שאינה דרבנן הא הווי בטכרה דאורייתא היא [כזכחים כ"ה ע"ב], אע"כ מוקי ליה בשאין לו לבזזים רק חטוט לצורות והמים עוזרים על גביו ונעשים שאזנים אלל הכו"י היא בטכרה, דמסתמא החטוט אינו צסוף הצינור ויש ממנו עד סוף הצינור הרבה יותר משיעור ידות הכלים לחטוט קטן כפי המבואר ברמב"ם פ"כ מה' כלים, וא"כ היותר מהצינור אחר שיעור יד לחטוט הצורות לא גרע מחיבור לפי סילון לינור קטן המבואר בסעי' מ"ה והוה הוי בטכרה וא"ש, ועיין עוד בפכ"א מה' כלים [ה"ז] בחבל היואל מן המטה ועיין עוד פ"ב הלכה ב' צסופו, והכא אינו משמש אדם לכן אפילו עומאח דרבנן ליכא, עיין היטב יי.

בא"ד : וא"ת אי"כ מאי קאמר וכו', וי"ל ייון שמשנתה שמו וכו'. אמנם בהרא"ש מבואר דחוקק דצרייתא היינו חוטט, וא"כ מירי מלנור גמור שקצטו ואח"כ חטטו ומותר, ודלא כמ"ש לעיל יי. צכוונת פי' משנה לרמב"ם. וקשה, אי"כ מאי פריך ש"ס, הא עיי' חטיעה לא נשתנה שמו והלא כבר הי' נור חקוק מסיקרא. ונתקשיתי בזה הרבה, עד שמלאתי בשעמ"ק [ד"ה ואי אמרת] דהרא"ש גופי' יישב [קוש' יז, ומפרש שינוי השם היינו שינוי הדין שנעשה כלי לפסול מקור, אותו השם טלמו גורם להחשיבו כחלוש וא"ש כ]. אך לפ"ז לקי"מ קושית ש"ס [לר"י] [לר"ז] דצעי שינוי שאינו חוזר לברייתו והלא החטיעה חוזר לברייתו לכשישבו לתוכו לצורות ועפר, אע"כ קושית ש"ס הוא רק לס"ד דלא צעי שינוי שאינו חוזר לברייתו, וכ"כ בחילופי גירסאות דמהר"ש ומה"י שכנא דלא גרסינן בקושית הש"ס ושינוי שם שאינו חוזר לברייתו מי הוי שינוי,

(יז) ח"י סוכה שם, ד"ה והבאתם.

(יח) שו"ת יו"ד סי' קצ"ח אות ט' ד"ה ואני. ועער"ש.

(יט) במקור שם, ד"ה ואגב אומר.

(כ) ובשרית יו"ד סי' ר"ה ד"ה וראיתי, כתב מרן ד"ל בזה : ראיתי בהרא"ש דב"ק ס"ז ע"א שכתב דהיא דצינור מירי שיש לו ד' לבובזין, א"ג שחטט בה לקבל צורות וחקיקה היינו חטיטה, ר"ל שכבר היה צינור, וחקקו דברייתא היינו שחטט בה לקבל צורות. וצ"ע לכאורה דא"כ תיקשי קושית התוס' דב"ק מה מקשה הש"ס דעיי' שינוי השם יהיה כחלוש, הלא לא נשתנה שם כלל, דמעיקרא גמי היה צינור אלא שקבעה בקרקע ואח"כ חטט בה לקבל צורות ועשאה כלי קבול, אבל לא נשתנה שם כלל עיין, והחטיטה שבמחזור הו"ל כחוטט בקרקע ולק"מ קושית הש"ס ולא שייך תירוצ' התוס' שם ועיין. וצריכים לומר דהרא"ש ס"ל שצינור שחקקו מירי בכל מיני צינור שגורם שהיו המים שאובים. הו' שהיו לו ד' לבובזין הו' שהיו